

Република Србија
Агенција за борбу против корупције
Београд
Царице Милице 1

Предмет: иницијатива за спровођење контроле поштовања правила о финансирању политичког субјекта и спровођење других радњи из надлежности Агенције

Поштовани,

На неколико интернет страница¹ и друштвених мрежа² приметили смо информације, које указују на могућу повезаност Српске напредне странке (даље: „СНС“, „политички субјект“) са акцијама паљења бакљи и емитовања политичких порука путем разгласа са заједничких просторија више стамбених зграда. Реч је о активностима које су предузимане почев од 29.4.2020, у наредних неколико узастопних вечери у Београду, Новом Саду и Нишу, а у неким случајевима познате су и тачне адресе догађаја.

Истинитост ових навода нису оспорили представници политичког субјекта на које се они непосредно односе, а уместо њих је то, без објашњења да ли то чини као председник Републике Србије или као председник СНС, учинио Александар Вучић. За сада нам није познато нити смо успели да пронађемо јавно доступне податке о томе да ли су спорне околности испитане у светлу поштовања правила из Закона о финансирању политичких активности (Службени гласник Републике Србије бр. 43/2011, 123/2014 и 88/2019), што спада у надлежност Агенције за борбу против корупције.

Наводи из објавана интернету

Између осталог, на наведеним интернет адресама се може прочитати да је организатор акција паљења бакљи и пуштања преко разгласа увредљивих порука (да је лопов) упућених председнику једне политичке странке са кровова стамбених зграда у више градова "Удружење за заштиту младих" („Удружење“). За то удружење се наводи да нема назначену адресу и да има званични сајт који није у функцији. На неким од друштвених мрежа су видљиве поједине активности овог удружења (https://www.instagram.com/asocijacija_mladih/). Поред тога, на наведеним страницама се наводи и да је реч о "удружењу које новац за своје пројекте добија из буџета Града Београда и других локалних самоуправа у Србији."

Поред горе наведених, интернет странице и друштвене мреже дистрибуирају и информације да су поднете кривичне пријаве поднете против Владимира Ђукановића, народног посланика и

¹<http://rs.n1info.com/Vesti/a594653/Bakljada-na-krovovima-zgrada-MUP-i-tuzilastvo-o-tome-cute.html>;
<https://www.danas.rs/politika/ko-su-organizatori-bakljade-u-znak-podrske-sns-u/https://direktno.rs/vesti/drustvo-i-ekonomija/272064/sns-funkcioneri-u-nisu-organizovali-bakljade-nezadovoljni-odzivom.html>; <https://www.juznevesti.com/Drustvo/Na-bakljade-na-jugu-pozivaju-funkcioneri-SNS-policija-ne-reaguje-na-prijave-gradjana.sr.html>; <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/18456/>

²<https://twitter.com/JelMilosevic/status/1257711667816865792>

других функционера и активиста Српске напредне странке, због организовања и учествовања у наведеним акцијама³.

Осим тога, аудио и видео записи на поменутиим интернет адресама и друштвеним мрежама показују да су најважнији, и уједно и најзапаженији, делови акција "коришћење звучника, разгласа и пиротехнике".

Могући значај навода за питања из надлежности Агенције

Иако се политичка странка (Српска напредна странка) не помиње као званични организатор ових акција, на основу неколико показатеља се износи сумња да је овај политички субјект у њиховој позадини као стварни и прикривени организатор и финансијер.

На основу доступних информација несумњиво је да је предузета акција била усмерена против једног од истакнутих представника опозиционог политичког субјекта, и то особе која је често означавана на исти начин и у саопштењима и изјавама представника СНС⁴ Због те подударности се може са разлогом претпоставити да су описане активности биле спроведене у корист политичког субјекта СНС.

Имајући у виду да до сада није пријављено нити најављено учешће Удружења на предстојећим парламентарним, покрајинским и локалним изборима (односно групе грађана коју би чинили представници Удружења), може се закључити да наведену акцију ово удружење није предузело ради стицања користи за себе а у вези са кампањом за изборе који су били првобитно расписани за 26. април, а потом за 21. јун 2020. Такође, нема назнака ни да Удружење предузима кораке како би „прерасло“ у политичку странку, тако да нема основа ни да се описане политичке активности третирају као нешто што Удружење предузима ради остваривања сопствених дугорочних политичких циљева.

Када је реч о наведеним активностима, за сада нема ни назнака да је СНС или неки други политички субјект формално стао иза описаних политичких активности што би био довољан повод и основ да би се оне несумњиво могле приписати том политичком субјекту као подносиоцу проглашене изборне листе и предлагача кандидата занародне посланике, посланике и одборнике у смислу члана 2. Закона о финансирању политичких активности. Међутим, основано је претпоставити да политички интерес има и корист од одржавања ове и сличних акција може остварити СНС која у јавности проноси исте поруке (то јест, да је председник једне политичке странке лопов), или макар да су организатори акције то имали за циљ. Учешће функционера и активиста Српске напредне странке у наведеним догађајима, као и потоње изјаве представника те странке додатно указују на могућу повезаност те странке са овим политичким активностима.

Од мањег је значаја да ли ће се ове активности сматрати активностима које су у вези са предстојећим изборима, или као политичке активности које се предузимају ван периода изборне кампање.

³<https://pescanik.net/krivicna-prijava-protiv-vladimira-djukanovica/>

⁴<https://www.sns.org.rs/search/node/%D1%92%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D1%81%20%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2>

Изричитом одредбом **члана 12. Закона о финансирању политичких активности забрањено финансирање политичког субјекта од стране удружења и других облика недобитних организација**. Осим тога, потребно је обратити пажњу и на **одредбе Закона о удружењима** које прописују начин стицања имовине удружења, обавезу предузимања само оних активности којима се остварују циљеви удружења прописани његовим статутом, као и дужност вођења пословних књига и сачињавања финансијских извештаја који подлежу вршењу ревизије. У том смислу могу бити од значаја и одредбе **члана 73. Закона о удружењима** који вршење активности супротно закону и статуту, односно коришћење имовине за остаривање циљева који нису прописани статутом инкриминише као прекршај, односно **члана 74.** који прописује исто уколико удружење извештај о обиму и начину стицања и коришћења средстава не учини доступним јавности.

Пре свега, требало би утврдити да ли је између званичног организатора акције и политичког субјекта, односно његових представника, постојао однос који би указивао на то да је организатор активности свесно и са намером поступао у корист политичког субјекта, то јест, да су активности званичног организатора акције представљали прилог у виду бесплатне услуге политичком субјекту.

Након тога, сматрамо да би предмет провера и прикупљања информација требало да буде порекло средстава, пре свега озвучења и пиротехничких средстава, која су коришћена за предузимање описаних „политичких активности“.

Конкретно, требало би у смислу Закона о финансирању политичких активности, утврдити да ли је политички субјект, као правно лице, или преко својих представника, учествовао у прибављању тих средстава за потребе званичног организатора акције.

У вези са тим подсећамо на одредбе **члана 27. Закона и обавезу политичких субјеката да воде књиговодствену евиденцију по пореклу, висини и структури прихода и расхода**.

Поред односа између званичног организатора акције и политичког субјекта, указујемо да постоји потреба да се провери и утврди на који начин и у ком обиму су стамбене заједнице (скупштина и управник) зграда, на чијим крововима и заједничким терасама су изведене акције учествовале у њиховом организовању и бесплатној политичкој промоцији. Наиме, пружање могућности функционерима и активистима политичке странке, односно било ком другом лицу које врши политичку промоцију да организују бакљаде на крововима и заједничким терасама стамбених зграда може се сматрати и као омогућавање њиховог (политичког) оглашавања. Омогућавање оглашавања са кровова стамбених зграда има своју комерцијалну вредност, што је опште позната чињеница.

Уколико су за предузимање описаних „политичких активности“ званични организатор, политички субјект или треће лице извршили плаћање стамбеним заједницама, потребно је током контроле утврдити њихов износ и порекло. Уколико ове услуге нису плаћене, било би потребно проверити на који начин су управници зграда, **нарочито имајући у виду члан 50. Закона о становању и одржавању зграда који прописује права и обавезе управника,**

пружањем те услуге омогућили бесплатно политичко оглашавање. Такође би требало утврдити да ли је на тај начин повређена одредба члана **12. Закона**, која каже да је **збрањено финансирање политичког субјекта од стране физичког лица које врши делатност од општег интереса**, а то управници зграда јесу, по основу уговора са органима јединице локалне самоуправе чак две године након што уговорни однос престане. Имајући у виду тврдње које су поједини управници стамбених зграда и грађани износили, било би потребно утврдити и да ли је дошло до повреде одредбе **члана 13. Закона** о финансирању политичких активности **који забрањује било какав притисак** на правна и физичка лица приликом прикупљања средстава за политичког субјекта.

Иако у овом тренутку, политички субјекти нису у обавези да поднесу ни годишњи финансијски извештај за 2020, ни извештај о трошковима изборне кампање, предлагемо да Агенција прикупи информације користећи се својим овлашћењима из члана 32. ст. 3. Закона, а како би се правовремено утврдило које податке у вези са спорном акцијом је политички субјект дужан да обухвати својим финансијским евиденцијама и извештајима.

За Транспарентност Србија
Програмски директор
Немања Ненадић
Београд, 20.5.2020.